

Nd.

312. Frumvarp

til laga um bann gegn dragnótaveiði í landhelgi.

Flutningsm.: Benedikt Sveinsson og Jörundur Brynjólfsson.

1. gr.

Í landhelgi við Ísland skulu vera bannaðar veiðar með allskonar dragnótum, þar á meðal kolanótum — Snurrevaad.

2. gr.

Nú er skip, er slík veiðarfæri notar, í landhelgi, og skulu þá öll veiðarfæri vera í búlka innanborðs.

3. gr.

Eigendum jarða þeirra, er að sjó liggja, og þeim, er afnotarjett hafa á þeim jörðum, skal þó heimilt að draga ádráttar- og fyrirdráttarnætur á land.

4. gr.

Brot gegn 1. gr. varða sektum, 5000—10000 gullkróna; skulu þá og öll veiðarfæri, þar með taldir dragstrengir, svo og allur afli innanborðs, upptæk.

Brot gegn 2. gr. varða sektum, 2000—5000 gullkr. Um upptekt afla og veiðarfæra fer sem um brot gegn 1. gr., er um ítrekað brot er að ræða.

Leggja má lögöld á skipið og selja það, að undangengnu fjárnámi, til lúkningar sektum samkvæmt þessari grein og kostnaði.

5. gr.

Hver sá, er leiðbeinir skipi við dragnótaveiðar í landhelgi við Ísland, eða liðsinnir því við slíkar veiðar, eða hjálpar hinum brotlegu til að komast undan hegningu fyrir þær, skal sæta sektum, 500—5000 gullkróna. Sömu hegningu skal hver sá sæta, sem staddur er í dragnótaveiðiskipi, eða á bát við skipshliðina, þegar það er á veiðum í landhelgi, nema hann geti gert þá grein fyrir dvöl sinni þar, að líklegt þyki, að hann eigi enga hlutdeild í hinum ólöglega veiðiskap þess. Ákvæði þessarar greinar gilda ekki um þá menn, sem eru lögskráðir skipverjar á skipinu.

6. gr.

Skipstjóri, er gerir sig sekan í ítrekuðu broti gegn 1. gr., skal, auk refsingar þeirrar, er getur um í 4. gr., sæta fangelsi, ekki vægara en 2 mán-

aða einföldu fangelsi. Auk þess má og endranær, þegar miklar sakir eru, láta skipstjóra sæta fangelsi fyrir brot gegn 1. gr., auk sektarhegningar þeirrar, sem ákveðin er í 4. gr.

7. gr.

Sektarfje eftir lögum þessum, svo og andvirði fyrir upptækan afla og veiðarfæri, rennur í landhelgissjóð Íslands. Um sölu upptæks afla og veiðarfæra skal jafnan leita samþykkis stjórnarráðsins. Aldrei má þó selja hinum seku upptæk veiðarfæri, og afla því aðeins, að knýjandi nauðsyn sje fyrir hendi.

8. gr.

Mál þau, sem rísa út af brotum gegn lögum þessum, skal reka sem opinber lögreglumál.

9. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi númer lög nr. 27, 20. júní 1923, um heimild fyrir ríkisstjórnina til að banna dragnótaveiðar í landhelgi, og þau ákvæði, er kunna að vera sett samkvæmt þeim.

Greinargerð.

Árið 1923 setti Alþingi lög »um heimild fyrir ríkisstjórnina til að banna dragnótaveiðar í landhelgi«. Voru lög þessi borin fram að tilhlutan ráðuneytis atvinnumála og stjórnar Fiskifjelags Íslands, er samið hafði frumvarpið.

Tildrög lagasetningar þessarar voru þau, að fram höfðu komið »mjög ákveðnar kröfur frá mönnum við sunnanverðan Faxaflóa og víðsvegar að, um að dragnótaveiðar« yrðu »bannaðar með lögum innan landhelgi«. Höfðu slíkar veiðar einkum verið stundaðar »í landhelgi inni á instu vikum og vogum þar syðra«. Segir svo enn fremur í greinargerð lagafrumvarpsins: »Það er álit kær- enda, að dragnót þessi (þ. e. »Snurrevaad«) sje engu síður skaðleg á fiskveiðum fyrir veiðarfæri, svo sem handfæri, lóðir og net, eins og fiskigöngur, heldur en hin alpekta svonefnda botnvarpa (Ottertrawl), og hafa þeir krafist þess, að um- rædd dragnót væri látin hlíta sömu lögum. Hinsvegar hafa þeir bæjarfógetarnir í Hafnarfirði og Reykjavík, sem báðir hafa látið álit sitt uppi um málið, ekki getað fallist á, að heimfæra beri notkun dragnóta þessara undir lög nr. 5, frá 18. maí 1920, en líta svo á, að athuga beri, hvort eigi sje nauðsynlegt að banna með lögum veiðar með allskonar dragnótum í landhelgi hjer við land, og í því skyni bent málinu til stjórnarráðsins, sem hefir svo leitað álits stjórnar Fiski- fjelags Íslands og jafnframt kynt sjer, hvernig löggjöf annara þjóða væri háttad að þessu lútandi, og komist að raun um, að í Skotlandi eru gildandi lög, sem banna veiðar í landhelgi með dragnót (Snurrevaad), nema á vissum svæðum með undanþágum«.

Tillögur stjórnar Fiskifjelagsins ollu því, að ekki var sett fullkomið bann gegn dragnótaveiði á Alþingi 1923. Stjórn fjelagsins leit svo á, »að þar sem nægi- leg reynsla sje ekki fengin fyrir skaðsemi dragnótaveiða á fiskigöngur, eða [skað- semi fyrir] veiðar með öðrum tækjum, svo sem lóðum, handfærum og netjum«

— — »þá sje of snemt að banna hana algerlega«. Voru því lögín einungis heimildarlög til þess að banna veiðar þessar í landhelgi, þar sem krafist væri.

Síðan hafa verið friðlýst nokkur svæði við sunnanverðan Faxaflóa, samkvæmt þessum lagaheimildum, en ýmsar kröfur frá Norðurlandi (og líklega víðar að) hafa verið að engu hafðar, vegna andróðurs frá stjórn Fiskifjelags Íslands.

Við flm. þessa frv. erum eindregið þeirrar skoðunar, að rjettara hefði verið þegar árið 1923 að taka af skarið í þessu máli og láta hverskonar dragnótaveiði skipa í landhelgi falla undir sömu greinir laga sem aðra botnvörpuveiði.

Við hyggjum, að dragnótaveiði á grunnmiðum, inni á vikum og vogum og í fjarðarbotnum, muni vera einhver hin allra skaðlegasta veiðiaðferð, sem þekst hefir hingað til, og jafnvel verri en allar þær til samans, sem tíðkast hafa hingað til, fyrir uppvöxt nytjafiska, ef þessi veiði er rekin með nokkurri verulegri atorku.

Dragnótaveiði hefir verið rekin í Danmörku um hálfu öld og verið þar gagnsöm; hjerlendis hefir hún þekst um 30 ár og verið stunduð lítilsháttar öðru hverju, en aldrei orðið landsmönnum til verulegs gagns og víst óhætt að fullyrða, að tilraunir þær, sem hjer hafa verið gerðar af landsmönnum, hafi orðið útgerðarmönnum sjálfum oftár til tjóns en gagns. Þessi veiðiaðferð hefir því aldrei orðið Íslendingum neinn atvinnuvegur. Á hinn bóginn hafa verið hjer nokkur útlend skip á síðustu árum, er rekið hafa veiðina undir dönsku flaggi, meira eða minna löglega, og hafst mest við inni í fjarðarbotnum.

Þar sem þessi veiðiaðferð hefir ekki orðið Íslendingum til gagns, en er á hinn bóginn bersýnilega mjög skaðleg fyrir vöxt og þróun ungvíðis fiska á grunnmiðum, þá virðist óþarft að hika við að friðlýsa alla landhelgi nú þegar fyrir þessum veiðum.

Það virðist ekki varlegt nje viturlegt að biða þess, »að nægileg reynsla sje fengin fyrir skaðsemi dragnótaveiða á fiskigöngur«, — enda nokkuð vafasamt, hversu úr því skal skera. Við viljum byrgja brunninn áður en barnið er í hann fallið. Vjer Íslendingar höfum verið andvaralausir um eyðing skóga á Íslandi, þangað til þeir voru eyðilagðir, til ómetanlegs tjóns fyrir land og lýð. Slíkt mætti eigi henda með svipuðum hætti um fiskveiðar vorar.

Lög vor um bann gegn botnvörpuveiðum í landhelgi hafa harðar refsingar gegn brotum, og hefir brytt á því af hálfu lögbrjóta, sem eru þegnar stórþjóðanna í nágrenni voru, að sektarákvæði laganna væru alt of há, og hafa þeir þrásinnis reynt að fá stjórnir landanna til þess að taka í strenginn. En þá hefir það komið fram af hálfu hinna æðstu valda þessara frændþjóða vorra, að þær vilja sætta sig við að þola Íslendingum lög, vegna þess, að þær viðurkenna, að friðun landhelginnar sje í þágu þessara þjóða sjálfra vegna viðkomu og uppeldis ungfisksins.

Þessi afardýrmæta viðurkenning Englendinga og Þjóðverja yrði í hættu sett fullkomlega, ef þjóðir þessar sæju, að landhelgifsriðunin væri gerð að hjegóma með öðrum veiðitækjum, sem eyða mundu og uppræta fiskinn á grunnmiðum Íslands. Það eflir því mjög viðurkenning og virðing þjóðanna fyrir landhelgifsrið-

nn Íslands, að afnumin sjeu nndanbrögð þan, sem í dragnótaveiðnum eru fólgin. Og þessi friðun mundi verða þjóðinni hin besta viðspyrna til þess að fá framgengt friðun alls Faxaflóa og annara flóa utan landhelgi fyrir notkun veiðitækja, sem stórskadlegust eru talin tímgun og uppeldi þeirra nytjafiska, sem þjóðirnar viðnrkenna, að varðveita verði gegn uppgripaveiðitækjum á uppeldisstöðvum þeirra.

Við hyggjum óþarft að banna ádrátt eða fyrirdrátt úr landi, þar sem þar er um »nótlög« að ræða, er liggja innan við almennings landhelgi, enda lítil svæði stranda vorra móts við alla strandlengjuna, þar sem þeirri veiði verður við komið, og sláum varnagla við því í frumvarpinu.

Að öðru leyti mun málið verða skýrt nánar við framsögu.